

Het bestuur van de Werkgroep voor Tertiaire en Kwartaire Geologie nodigt u uit voor de

Wintervergadering

Datum: zaterdag 18 januari 2020

Plaats: Natuurmuseum Brabant,
Sporlaan 434,
5038 CH Tilburg

Programma

10:30 – 11:00 Ontvangst met koffie en thee (museumcafé)

11:00 – 12:00 Lezing door **Tom Meijer**

2,6 Ma niet-mariene mollusken uit de Nederlandse ondergrond.

Tijdens het Vroeg Pleistoceen zijn in Nederland molluskenhoudende afzettingen voornamelijk in zee afgezet. Niet-mariene mollusken komen in ondiepe facies van deze afzettingen sporadisch voor, hetzij ingespoeld in de mariene fauna's, hetzij in niet-mariene inschakelingen in de mariene lagen. Afzettingen buiten het mariene gebied uit deze periode bevatten soms niet-mariene mollusken(fauna's) maar vaak zijn dergelijke afzettingen ontkalkt of bevatten door andere oorzaken geen mollusken.

Afzettingen uit jongere perioden zijn eveneens vaak schelploos maar er zijn desondanks enkele interessante fauna's van verschillende ouderdom bewaard gebleven. Door de opeenvolging van warme en koude perioden sterven soorten uit die het tempo van de klimaatveranderingen niet bij kunnen houden. Successievelijk sterft zo tijdens het Kwartair een aanzienlijk deel van de soorten uit of keert niet naar onze streken terug. Dit geeft een bescheiden handvat voor een biostratigrafische toepassing van deze groep van mollusken.

12:00 – 12:30 Bijdragen van leden

12:30 – 13:30 Pauze (lunch* verkrijgbaar in museumcafé)

13:30 – 14:30 Lezing door **Lucas Lourens**

Resultaten van onderzoek naar de laatste circa 5 miljoen jaar in het Mediterrane gebied.

14:30 – 14:45 Pauze

14:45 – 15:45 Lezing door **Johan Vellekoop**

De reuzenslak *Campanile giganteum* (Lamarck, 1804) als bijzonder klimaatarchief uit de Eocene broeikaswereld.

*De meeste fossielenverzamelaars hebben ze wel eens gezien op een fossielenbeurs of zelf verzameld in de champagnestreek in Frankrijk: de reuzenslak *Campanile giganteum* (Lamarck, 1804). Met lengtes tot 90 cm is dit een van de langste slakken ooit. De bekende *Campanile* slakken uit de champagnestreek dateren uit het Eoceen, een periode waarin het klimaat wereldwijd uitzonderlijk warm was, en grote delen van Europa bedekt waren door ondiepe subtropische zeeën. Bevolkt door talloze soorten slakken, tweekleppigen, haaien, inktvissen en koralen vormden deze warme zeeën bijzondere hotspots van biodiversiteit. Maar waarom waren deze ondiepe Eocene zeeën toch zo soortenrijk? Geoloog Johan Vellekoop van de Katholieke Universiteit Leuven probeert aan de hand van de chemische samenstelling van *Campanile* slakken te achterhalen hoe de Eocene zee van de champagne-streek er uit zag, en hoe dit heeft bijgedragen aan de lokale soortenrijkdom. Samen met collega's van de Vrije Universiteit Brussel analyseert hij stabiele koolstof- en zuurstofisotopen van de Eocene *Campanile giganteum* en vergelijkt deze met het moderne neefje uit zuidwest Australië, *Campanile symbolicum*. Hun onderzoek toont aan dat het zeewater in de champagnestreek met temperaturen tot 32°C aangenaam warm moet zijn geweest en dat de *Campanile* slakken niet alleen heel groot werden, maar ook nog eens uitzonderlijk snel konden groeien.*

15:45 - 16:00 Korte bijdragen van leden en gelegenheid voor onderling contact en determinatie.

16:00 Sluiting

**Lunch is op eigen gelegenheid. Mocht je een broodje of iets dergelijks lusten uit het museumcafé, dan een dringend verzoek om dit bij binnenkomst (voor de eerste lezing) te bestellen en af te rekenen. De bestellingen worden dan tijdens de lezing klaar gemaakt. Dit voorkomt lange wachttijden tijdens de pauze. Zowel voor ons als voor andere museumbezoekers.*

Bereikbaarheid:

Het Natuurmuseum Brabant (*spoorlaan 434, 5038 CH Tilburg*) ligt tegen over het station Tilburg CS en is dus uitstekend met de trein te bereiken.

Komt u met de auto dan is parkeren in parkeergarage Knegtel, vlakbij het museum, het allerhandigst (en relatief voordelig). Let op, u kunt hier alleen met pin betalen! TIP: Bij de receptie van het museum kunt u een uitrijkaart kopen voor het speciale tarief van 4,75 euro. Daarvoor kunt u uw auto 24 uur laten staan. Dus kunt u voor hetzelfde tarief ook na het museumbezoek nog even de stad in of een ander Tilburgs museum bezoeken. Mooi meegenomen! Vraag ernaar bij de receptie.

Parkeergarage Knegtel
Gasthuisring 60
5041 DT Tilburg

Een uitgebreide routebeschrijving is te vinden op de website van het museum.

<https://www.natuurmuseumbrabant.nl/het-museum/algemene-informatie/routebeschrijving/>

Werkzaamheden

Tilburg timmert (figuurlijk én letterlijk) stevig aan de weg, bijvoorbeeld in het Spoorzone-gebied. Het kan dus zijn dat er tijdelijk wegwerkzaamheden zijn op de route naar of in de omgeving van het museum. Voor de meest actuele informatie over wegwerkzaamheden en/of parkeren kunt u het beste terecht op <http://openbarewerken.tilburg.nl/> en de site van de Spoorzone.